

دانشگاه علوم پزشکی کرمان

دانشکده پزشکی

پایان نامه مقطع رزیدنتی تخصصی رشته جراحی سر و گردن ، گوش حلق و بینی

عنوان:

مطالعه مورد شاهدهی بررسی ارتباط بین اپیوم و مشتقات آن با بروز سرطان های

سر و گردن در شهر کرمان

توسط: حسنیه علیزاده بهاءابادی

اساتید راهنما:

دکتر علی اصغر عربی

سال تحصیلی: ۹۷-۱۳۹۶

چکیده

هدف: امروزه بروز انواع سرطان در ایران و قرار گرفتن سرطان در رتبه سوم مرگ و میر بیماریها آن را تبدیل به یکی از اولویتهای بهداشتی درمانی نموده است. همچنین بروز بعضی از سرطان ها از جمله سرطان های سر و گردن و در راس آنها سرطان حنجره در کشور سبب شده است، راهکارهای پیشگیرانه جهت جلوگیری از بروز سرطان اهمیت فوق العاده ای پیدا نماید. از طرفی با وجود مصرف روز افزون مواد اپیوئیدی در کشور بویژه استان کرمان و ارتباط آن با بروز برخی سرطان ها، پژوهش حاضر با هدف بررسی رابطه بین تریاک و مشتقات آن با سرطان های سر و گردن انجام پذیرفت.

مواد و روش ها: مطالعه حاضر از نوع مورد شاهدهی همسان سازی شده است که به بررسی ارتباط بین مصرف مواد اپیوئیدی با مجموعه سرطان های سر و گردن (زبان، حفره دهان، حفره بینی، حلق، paranasal sinuses، حنجره) پرداخت. تعداد ۱۴۰ نفر بیمار با تشخیص سرطان های سر و گردن که تا حد ممکن سعی بر آن بود موارد بروز بیماری باشند و ۲۸۰ نفر شاهد از همسایگان آنها و ساکن در شهر کرمان وارد مطالعه شدند و اطلاعات آنها با استفاده از پرسشنامه محقق ساخته که روایی و پایایی آن اندازه گیری شده بود، گردآوری گردید. محتوای این پرسشنامه در مورد سوابق دموگرافیک، رژیم غذایی، مصرف عمری مواد اپیوئیدی (تریاک، شیر، سوخته، هروئین)، سیگار و الکل بود.

ارتباط بین مصرف اپیوم و مشتقات اپیوئیدی با سرطان های سر و گردن به دلیل وجود کم موارد، در دو زیرگروه، تمامی سرطان های سر و گردن (زبان، حفره دهان، حفره بینی، حلق، paranasal sinuses، حنجره)، زیر گروه سرطان حنجره ارزیابی و ارایه شد. همچنین گروههای مورد مطالعه بر اساس میانه مصرف اپیوم و مشتقات اپیوئیدی در گروه شاهد، به سه زیرگروه فاقد مصرف (اصلاً مصرف نمی کند)، مصرف کم (کوچکتر یا مساوی میانه مصرف در گروه میانه) و مصرف زیاد (بزرگتر از میانه مصرف در گروه میانه) تقسیم شدند. در این مطالعه همچنین مصرف مواد به دو زیرگروه مصرف با وافور و مصرف سیخ سنگ تقسیم شد و مصرف با وافور به عنوان گروه پایه در نظر گرفته شد. در نهایت داده ها وارد نرم افزار stata12 و با استفاده از آزمون های آماری مک نمار جهت گزارش نسبتها و رگرسیون لجستیک شرطی جهت گزارش نسبت شانس، تجزیه و تحلیل گردید.

یافته ها: تعداد موارد از دست رفته ۳۴ نفر بود، یعنی حدود ۱۹/۵ درصد موارد در این مطالعه شرکت نکردند. در زیرگروه تمامی بیماران سرطانی، نسبت شانس تعدیل شده سرطان در گروهی که مصرف کم و زیاد توامان تریاک و شیر داشتند، نسبت به گروه پایه که در واقع همان گروه بدون مصرف می باشد، به ترتیب (۱۷/۲-۳/۶۸، ۸/۹۵٪) و (۲۷/۳-۴/۶، ۹۵٪) برابر بیشتر بود. این نسبت شانسها نشان از آن دارد حتی بعد از تعدیل، رابطه بین مصرف مواد اپیوئیدی و بروز تمامی سرطان های سر و گردن، نسبتاً قوی و دارای معنا داری آماری بالا می باشد. همچنین در زیر گروه سرطان حنجره نسبت شانس تعدیل شده در گروهی که مصرف کم و زیاد توامان تریاک و شیر داشتند، نسبت به

گروه پایه به ترتیب (۲۶/۴۱-۹۵٪، ۴/۳۲) و ۱۰/۶۸ (۳۶/۱۲-۹۵٪، ۴/۸۱) برابر بیشتر بود. در این زیر گروه، حتی بعد از کنترل تاثیر سایر عوامل مخدوش کننده، این نسبت شانس تغییر چندانی نکرد، که نشان از تاثیر زیاد مصرف مواد بر روی سرطان حنجره دارد.

همچنین در این تحقیق نسبت شانس تعدیل شده روش مصرف، در هیچ یک از زیر گروههای تحلیل اعم از زیرگروه تمامی سرطان ها، و سرطان حنجره (به لحاظ آماری معنادار نبود و نشان از آن دارد روش مصرف سیخ سنگ بر روی شانس بروز این دسته از سرطانها تاثیری ندارد.

نتیجه گیری: نتایج این مطالعه ارتباط نسبتاً قوی را بین مصرف توامان تریاک و شیره و بروز سرطان های سر و گردن نشان داد. همچنین هر چه مدت و میزان مصرف بیشتر باشد، نسبت شانس سرطان نیز بیشتر می باشد. با توجه به میزان بالای مصرف اپیوم در بسیاری از مناطق جهان بویژه در ایران و استان مورد مطالعه لزوم توجه به رویکردهای پیشگیرانه برای عموم جامعه و رویکردهای حمایتی برای درمان جایگزین و نگهدارنده برای معتادان اهمیت ویژه ای می یابد.

واژه های کلیدی: اپیوم، شیره و تریاک، تمامی سرطانهای سر و گردن، کرمان

Abstract

Background: Nowadays, types of cancers incidence and their responsible for third rank of burden of diseases has placed it as a high priority of healthcare issues in Iran. In Iran, like other parts of the world, laryngeal cancer is among the most common types of H&D cancers. Regarding increasing opium use in our country especially in Kerman province, located in southeast of Iran, and its association with many cancers, this study aimed to assess the association between opium use and Head and Neck cancers (H & N).

Methods: In a matched case-control study in Kerman city of Iran, 140 cases H & N cancers as incidence cases as possible (oralcavity, esophageus, gastric, liver, and pancreas) and 284 matched controls were participated. All participants were inhabitant in Kerman city. Matched controls were selected from closest neighborhoods to cases. Detailed information on demographics, nutrition and food style, longevity use of opium (crude opium/teriak, a refined opium extract/shireh, opium dross left in pipes after smoking opium/sokhteh and heroin), smoking, and alcohol use was collected through a validated self-constructed questionnaire. Because limited cases, association between opium use and H & N cancers was measured into three subgroups including all H & N cancers, gastric cancer and other H & N cancers. Furthermore, the studied groups based on the median of opium use in control group were categorized into three subgroups including no use, low use ($\leq$ median in control group) and high use ($>$ median in control group). No use subgroup was considered as reference group for between group comparisons. Moreover, the way which employed by opium users was divided into two subgroups including use by pipe and use by Sikh. Use by pipe was considered as reference group for between group comparisons. In this regard, previous studies were used for designing the questionnaire. The stata10.0 software was used for data analysis. Odds ratios (ORs) and %95 confidence intervals (95% CI) were calculated using conditional logistic regression models.

Results: Non-response rate was %19.4. In all H&N cancer cases, adjusted odds ratios of increased risk of H&N cancers in groups with low and high use (consumption both shireh and teriak) were 8 (95%, 3.68-17.21) and 11/22 (95%, 4.6-27.36) times more than no use group (reference group), respectively. Although confidence interval (CI) for adjusted odds ratio high and low user cases is relatively large, it is delineated even after control of confounders this ratio is statistically significant. In laryngeal cancer cases, adjusted odds ratios in low and high use groups (consumption both shireh and teriak) were 10/68 (95%, 4.23-26.41) and 13/19 (95%, 4.81-36.12) times more than reference group. Although CI for adjusted odds ratio high and low user cases is relatively large, it was delineated even after control of confounders this ratio is statistically significant. Here, the confidence interval was obtained also wide, however the odds ratio even after control of confounders was observed significantly high.

The results for applied ways for opium consumption showed that in any H&N cancers subgroups, there is no association between the consumption way and the H & N cancers.

Conclusions: Generally, opium use was associated with an increased risk of H & N cancers even after adjusting covariates. Furthermore, the more use for opium, the more increased risk for H & N cancers. Regarding high rate of opium use in many areas across world and Iran, it should be paid more attention to preventive

initiatives for public society and supportive approaches for alternative and maintenance treatments of opium users.

Key Words: Opium use, Head & Neck cancers, Case-control, Kerman

Kerman University of Medical Sciences

Faculty of Medicine

In Partial Fulfillment of the Requirements for the Degree of Doctor of Head &
Neck surgery

Title:

**The Association between Opium Consumption and Head & Cancers in
Kerman District in 2015-18: A Case-Control Study**

By:

Hosnyieh Alizadeh

Supervisor/s:

1-Dr Aliasghar Arabi

2-Dr Narges Khanjani